

Uitkomsten groepsgesprekken

Blok 1

VRAAG 1: Wat vinden jullie van de energiemix? Welke reacties roept het bij je op?

Groep 1
- Niemand is er tegen, maar niet deze aantallen en jaartallen
- Innovatie is belangrijk en moeten we volgen
- Deze mix lijkt in beton gegoten en is niet compleet
- Gewoon doen is belangrijk
- Bedrijven en particulieren moeten beter verdeeld zijn
- Vegetarisch eten mist

Groep 2
- Richt je meer op laaghangend fruit en direct rendement
- We missen een gezamenlijk opgesteld afwegingskader
- In nieuwbouw direct meenemen
- We missen nieuwe technieken
- Wacht niet met investeren

Groep 3
- Beperkte inzet van landbouwgrond voor biomassa
- Wel integrale projecten met reststromen

Groep 4
- Besparen elektriciteit (verlichting woningen, straatverlichting, gebouwen & bruggen)
- Overheid zelf goede voorbeeld geven
- Andere verhoudingen; Zoveel mogelijk zonnepanelen en zo min mogelijk windmolens

Groep 5
- Geen antwoord gegeven. Wel een algemene tip: Makkelijke en toegankelijke website met informatie naar duurzaamheid.

Groep 6
- Ingrijpend voor de stad
- 10.000 woningen, makkelijk haalbaar. (Dus leg de ambitie hoger!)
- Gemeente moet, als het kan, veel dwingender regels opleggen bij nieuwbouw en verbouwing voor zowel particulieren als bedrijven

Groep 7
- Bedrijfsdaken ontbreken. Veel geschikter dan woningen!
- Afval vergisten
- Meer kansen voor nieuwe ontwikkelingen

Groep 8
- Op daken van bedrijfspanden zouden zonnepanelen moeten komen
- Folies in de ramen die zonne-energie kunnen opwekken
- 20 Windmolens is erg veel. Liever de helft + alternatieven (zoals folies of fietspaden voor elektrische fietsen)
- Geen biomassa (neemt teveel ruimte in beslag)
- Er zijn veel meer mogelijkheden voor het besparen van energie. Leer van andere goede voorbeelden!

Groep 9
- Zonnepanelen op gemeentelijke daken (gemeente heeft voorbeeldfunctie)
- Grote bedrijven kunnen ook zonnepanelen op dak krijgen. Het lijkt nu alsof het nodig is om heel veel groen beschikbaar te hebben voor panelen, maar ze kunnen overal op (denk aan stationsgebouw enz)
- Bij nieuwbouw verplicht om energieneutraal te zijn
- Als windmolens zoveel opleveren, dan liever meer. Bij Hessenpoort kun je ze kwijt
- Ik ben bang dat windmolens ervoor zorgen dat onze kinderen knettergek worden. Als we hiermee doorgaan, staat Nederland er ook vol mee. Zet ze maar op zee of allemaal bij elkaar op een industriegebied.
- In alle buurten de buren gezamenlijke aanschaf zonnepanelen. Goed subsidiëren! De norm moet veranderen
- Kleine dakmolentjes zijn leuk
- Bij de VNG pleiten voor hogere energielasten voor bedrijven
- Geur van houtcentrale in Stadshagen is wel een dingetje
- Is biomassa wel zo duurzaam? Van gras en GFT kun je ook gas maken

Groep 10
- Ingewikkeld, want persoonlijke situaties verschillend. (Wat kan ik zelf doen?)
- Isolatie is belangrijk
- Zonnepanelen op bedrijfsdaken ontbreken
- Het mag allemaal ambitieuzer
- Zonnepanelen op parkeerplaatsen
- Restwarmte van Voorst hergebruiken
- Oudere woningen beter isoleren
- Doorzichtige windmolens
- Waterkracht bij de Stuw in de Vecht en bij de kribben in de IJssel

Groep 11*
Heeft beide blokken en alle vragen in 1 doorlopende tekst behandeld. Groep 11 volgt daarom aan het eind van de uitwerking van de overige groepen.

Groep 12
- Er is meer te kiezen dan vooraf gedacht
- Met betrekking tot elektriciteit lijkt geen rekening te zijn gehouden met gedragsveranderingen. Welke winst ligt daar?
- Wat kunnen bedrijfsleven en andere ondernemingen doen?

Groep 13
- Bedrijfsleven moet zelf 2/3 van de totale energie zelf opwekken of minder gaan gebruiken
- Restwarmte uit productieproces
- We missen energie uit waterkracht
- We willen geen windmolens binnen de stad of binnen gehoorsafstand van de stad. Liever zelfs in het geheel niet in het zicht
- Windenergie vanaf zee is oké

Groep 14
- 10.000 woningen. Bedrijven? Openbare instellingen? Neem álle daken mee
- Windmolens meer effect dan zonnepanelen
- Waarom bedrijven bij warmte geen hoger target?
- Kan restwarmte niet nog beter worden benut?
- Meer woningen dan 10.000?
- Minder windmolens met meer MW
- De ontwikkelingen wereldwijd bieden perspectief
- Nieuwbouw- Duurzame energie is de standaard
- Gebruik daken van parkeergarages voor zonnepanelen
- Gebruik sportvelden voor zonnepanelen
- Bouw flexibiliteit in in de mix. Houdt ruimte voor nieuwe technieken
- Windmolens hebben veel impact en leveren hinder op

Groep 15
- We voelen ons gelimiteerd in de uitwerkingsrichting. De voorgestelde energiemix is te beperkt
- CO2 reductie kan ook worden bereikt door beperken van het energiegebruik
- Waar zijn de andere innovaties?
- Kostprijs- gevolgen voor de consument ook weergeven. Welke financiële consequenties hebben de diverse keuzes?
- Waarom staan er onhaalbare opties tussen, bijvoorbeeld 1000ha landbouwgrond biomassa. Is men zich bewust van de consequenties op de omgeving?
- Energieverbruik verminderen vinden te weinig terug. Investeer daar in!
- We missen innovatieve oplossingen

Groep 16
- De energiemix is directief en ambitieloos
- Waarom niet alles optimaliseren. Scholen, bedrijven en woningen
- Gesprek over deze mix roept geen energie en enthousiasme op.
- Gemist wordt een gesprek over creatieve manieren van besparen. Kan dit in een vervolg?

****

VRAAG 2: Wat vinden jullie van de opgave dat Zwolle binnen de gemeentegrenzen 30% van haar energie schoon wil opwekken?

Groep 1
- Waarom moet het 30% zijn?
- Waarom gebruik je niet een oplossing buiten de gemeente als dat effectiever is?
- Nieuwbouw standaard schone energie (gemeente stellend)
- Duurzaamheid en leefbaarheid gaan hand in hand
- Onduidelijkheid over de overige 70%

Groep 2
- Goed plan, maar niet iedereen vindt dit erg ambitieus

Groep 3
- Zonnepanelen, geen 10.000 maar minstens 20.000. De zichtbaarheid draagt bij aan de bewustwording
- Panelen op maatschappelijk vastgoed (gemeentelijke gebouwen, sport)

Groep 4
- Wat is reëel?
- Landelijk! Trek het breder, minimaal op provinciaal niveau
- Isoleer de woningen beter

Groep 5
- Zonnepanelen op gemeentelijke daken, sportzalen enz.

Groep 6
- Uitgangspunt: Daar waar energie wordt gebruikt, moet ook energie worden geproduceerd
- Profijtbeginsel toepassen. Meer eigenaarschap en niet afhankelijk van het Midden-Oosten en Rusland

Groep 7
- Te hoge ambitie met het huidige tempo
- Laag, er is veel meer nodig
- Moet het persé binnen de gemeentegrenzen? Waarom?

Groep 8
- Waarom is er gekozen voor 30%?
- Gemeente moet eerst gaan praten met ondernemers en bewoners
- Wij kennen de consequenties niet. Als we die weten, kunnen we regionaal verder kijken

Groep 9
- Goed plan
- Moeilijk te beoordelen. Misschien kan meer, het klinkt weinig. Zet hoger in!
- Je praat op basis van modellen van nu. Misschien is er over 10 jaar veel meer mogelijk
- Het moet ook betaalbaar blijven. Is het dat?
- Woningbouwverenigingen moeten verduurzamen en inspringen daar waar armoede duurzaamheid in de weg staat
- Gemeentelijke site is te weinig informatief
- Per wijk in kaart brengen wat iedere wijk verbruikt en dan een wedstrijd uitloven welke wijk het duurzaamst wordt
- Wat doet het in CO2? Getallen zeggen niks. Je moet verhalen gaan vertellen. In de Peperbus een vast item: duurzaam Zwolle
- Gebruik meer communicatiekanalen
- Overheid heeft een voorbeeldfunctie
- Uiteindelijk moet het verplicht worden

- Wisselwerking tussen consument en producent. Kan het netwerk dat aan? Is er opslagruimte genoeg?

Groep 10

- Niet ambitieus genoeg

Groep 11*

Groep 12

- Waarom zo laat gestart?
- Kan het niet ambitieuzer?

Groep 13

- Erg ambitieus
- We zien geen ruimte voor windmolens
- Windmolens zijn niet milieuvriendelijk, integendeel!
- Windmolens zorgen voor spanningen onder bewoners
- Er komt steeds meer technologie
- Meer, meer! Aandacht voor mogelijkheden in energiebesparende maatregelen
- Alle huizen zonnepanelen, 56.000 woningen!

Groep 14

- Flinke uitdaging
- Welke uitgangspunten? Is het nodig in deze mate?
- Goed om het binnen Zwolle te houden

Groep 15

- Niet kijken naar de opgave zelf, maar naar de potentie die er binnen de gemeentegrenzen is
- Zwolle heeft geen voor de hand liggend gebied voor windmolens. Flevoland wel.
- Hybride warmtepompen is een goede optie voor Zwolle
- Meer landelijk benaderen in plaats van op gemeentelijk niveau

Groep 16

- Waarom geen 100%? Of meer?
- Zwolle; energieproducent voor Nederland
- Eigen verantwoordelijkheid van iedereen, dus betrek hen erbij

****

VRAAG 3: Benoem de voordelen en nadelen van de diverse onderdelen van de energiemix.

Groep 1

<u>Voordelen</u>

- De mix zorgt voor een doel, waardoor er iets gebeurt, maar kan ook een nadeel zijn, staat te vast
- Op deze manier kan iedereen kiezen voor zijn eigen energie (warmtepomp of iets anders)
- Gemeente staat er boven om aan te sturen

<u>Nadelen</u>

- De mix is niet compleet
- De mix is teveel in beton gegoten
- Gemeente stelt te hoge eisen

Groep 2

<u>Voordelen</u>

- Zonnepanelen zijn breed geaccepteerd

- Lage kosten
- Voor ieder een persoonlijk voordeel
- Grote stappen, snel thuis

Nadelen

- Veel grond nodig
- Draagvlak, aantasting skyline, overlast

Groep 3

Voordelen

- Zwols eigenaarschap

Nadelen

- Denk aan voldoende afstand tot woningen
- Leefbaarheid in het gedrang

Groep 4

Vraag niet beantwoord

Groep 5

Algemene opmerking: Meer installateurs opleiden binnen Zwolle

Voordelen zonnepanelen

- Goedkoop
- Bewezen technologie
- Eenvoudig toepassen

Nadelen zonnepanelen

- Rendement versus oppervlakte
- Overproductie, beperkte teruglevering
- Lelijk

Voordelen windmolens

- Qua oppervlakte hoog rendement
- Continue

Nadelen windmolens

- X

Groep 6

Voordelen zonnepanelen

- Makkelijk aan te leggen
- Weinig maatschappelijke weerstand
- Ook aan te leggen op daken van bedrijven
- Goed uitvoerbaar op woningen
- Financiële regelingen met particulieren te treffen

Nadelen zonnepanelen

- Kost erg veel ruimte

Windturbines

- Tolhuislanden
- Industrieterreinen
- Stadshagen (buitenrand)

Groep 7

Voordelen

- Beleidsmatig makkelijk
- Realiseerbaar

Nadelen

- Zonneveld kost veel ruimte

Groep 8
Voordelen
- Onafhankelijk van fossiele brandstoffen uit het buitenland
- Innovatie
- Werkgelegenheid
- Geldbesparing op de lange termijn
Nadelen
- Onbekendheid
- Onwetendheid van de consequenties
- Onzekerheid over wat er nog uitgevonden gaat worden de komende jaren

Groep 9
Vraag is niet beantwoord

Groep 10
Voordelen
- Schoon
- Concreet
- Gas en elektra
Nadelen
- Niet mooi
- Er staat wat moet, niet wat kan
- Niet allemaal zo efficiënt

Opmerking: meer behoefte aan een introductie over wat ik zelf kan doen om meer te besparen.

Groep 11*

Groep 12
Voordelen zonnepanelen
- Gebrekkige overlast
Nadelen zonnepanelen
- Ruimte inname
- Donkere periodes (winter)
Voordelen windmolens
- Rendement
Nadelen windmolens
- Veel overlast in woonomgeving
- Geen draagvlak
- Lelijk

Groep 13
Vraag niet beantwoord

Groep 14
Voordelen
- Marktontwikkeling, banen
- Rendement
Nadelen
- Belastend voor inwoners in verband met aanzicht van de stad
- Negatief effect op de stad

Groep 15
Voordelen zonnepanelen
- Stil
- Minder zichtbaar

- Lage investering

Nadelen zonnepanelen

- Niet constant
- Waar?

Opmerking: Op daken van bedrijfs- en industriepanden?

Voordelen windmolens

- Efficiënt

Nadelen windmolens

- Horizonvervuiling
- Geluid
- Beperken woongenot

Opmerking: Eerder onderzoek (provincie) laat zien dat er onvoldoende open gebied in Zwolle is

Groep 16

Voordelen zonnepanelen

- Kunnen op daken liggen

Nadelen zonnepanelen

- Veel groen verdwijnt
- Niet mooi/ lelijk

Voordelen windmolens

"Mijn dag is goed als ik 's morgens de gordijnen openschuif en een windmolen zie…"

Opmerkingen: gebruik de bodem als thermoskan

****

VRAAG 4: Waar moet de gemeente rekening mee houden als het gaat om de energiemix? Of, onder welke voorwaarden kunnen we op welke manier de eerste stap zetten?

Groep 1

- De gemeente moet rekening houden met de regelgeving
- Randvoorwaarden voor nieuwbouw opstellen
- Bewoners moeten beloond worden
- Energiekantoor van de gemeente om bewoners te helpen als ze iets willen doen met schone energie
- Samenwerking met de regio en andere gemeenten

Groep 2

- Gezamenlijk opgesteld afwegingskader (behoud leefbaarheid, draagvlak, winst voor iedereen en voldoen aan wet- & regelgeving

Groep 3

- Leg zonnepanelen op bedrijfspanden

Groep 4

- Financieel haalbaar
- Omwonenden draagvlak
- Economisch model

Groep 5
- Meer informatie in onderwijs

Groep 6
- Zaaien energiebewustzijn bij kinderen, oogsten als ze volwassen zijn
- Houdt deze avond ook met jongeren!

Groep 7
- Op platte daken van bedrijven zonnepanelen verplicht stellen
- Duurzaam vastgoed
- Nieuwe woningen in Zwolle volledig energieneutraal bouwen

Groep 8
- Betrekken van ondernemers en burgers
- Leningen voor mensen die hun huizen willen aanpassen
- Zekerheid over regelgeving
- Transparantie van informatie
- Keurmerk
- Informatie van de betrouwbare bedrijven
- Onafhankelijke energieadviseurs
- Informatieloket voor de burgers

Groep 9
Vraag niet beantwoord

Groep 10
- Niet teveel luisteren naar de mensen van 'Tegenwind Voorst'

Groep 11
- Zorg voor draagvlak

Groep 12
- We verwachten meer van het bedrijfsleven omdat daar 2/3 van de energie naartoe gaat
- Stimuleer energiebesparing en duurzaam opwekken slim met straf- en beloonsysteem
- Stel middelen ter beschikbaar voor collectieve initiatieven. (Zonnepaneelpark bij woonwijk op gratis grond van de gemeente)

Groep 13
- Samen doen, geef de stad voordeel
- Begin met groot rendement met weinig overlast
- Transparantie. Communiceer duidelijk

Groep 14
- Houdt rekening met innovatie
- Geef duidelijk aan *what's in it for me*
- Burgers zullen actiever meedenken en –doen als het voordeel voor hen helder is

Groep 15
Niet beantwoord

****

VRAAG 5: Welke tips en adviezen wil jullie team de gemeente nog meegeven als het gaat om de energiemix en waarom?

Groep 1
- Mensen de wijk in sturen voor adviezen en beantwoorden vragen. Vanuit de gemeente wordt

gevraagd hoe ze mensen kunnen helpen
- Mensen moeten een prikkel krijgen om in beweging te komen
- Gebruik wetgeving om iets moois te maken en geen negativiteit te verspreiden

Groep 2

- Subsidies die prikkelen
- Probeer Zwolse investeringen in eigen energiebedrijf te stoppen ten behoeve van alle Zwollenaren
- Kijk naar collectief en een mix van verschillende vormen van lokale en decentrale energie-opwek en pas daar de regelgeving op aan

Groep 3

- Handhaven energiebesparing bij bedrijven

Groep 4

- Leren van Hoonhorst opwekken biomassa
- Landelijke opgave beïnvloeden (bv vleesconsumptie)
- Regionale mogelijkheden subsidie benutten en wegnemen belemmeringen
- Een paar megaturbines in plaats van veel windmolens
- Salderen blijft bestaan
- Voorbeelden elders uit het land en de wereld
- Gebruikmaken van een nieuw soort warmtepomp (nadeel = geluid)
- Eisen voor nieuwbouw ten aanzien van duurzaamheid
- Boerderijen en stallen benutten voor zonnepanelen
- TU Delft sponsoren om ideeën te bedenken
- Belemmerende regelgeving laten vervallen
- Stimuleren energiezuinige tiny houses
- Kijken naar besparing op elektriciteit (bv straatverlichting)
- Gedragsbeïnvloeding
- Inkopen over de grens van Zwolle
- Regionaal samenwerken
- In kaart brengen welke oppervlakte beschikbaar is voor zonnepanelen (op kantoren, scholen enz)
- Corporaties stimuleren om zonnepanelen op huurwoningen aan te leggen en te isoleren. (subsidie?)
- Sommige wetgeving is belemmerend (denk bv aan Scania die verplicht is om op eigen terrein windmolens te plaatsen om energieneutraal te zijn en dus niet elders kan inkopen
- Beter windmolenparken geclusterd dan her en der windmolens
- Gebruik maken van innovatieve ontwerpen zoals zonnepanelen in glas of dakpannen
- Onderzoek naar waar windmolens het beste geplaatst kunnen worden binnen de stadsgrenzen, rekening houdend met natuur, bewoners en wind
- Draagvlak bij bewoners/ omwonenden
- Zonneveld met transparante panelen
- Pareerplaatsen overkappen met zonnepanelen
- Geluidsschermen zijn zonnepanelen
- Wegen overkappen met zonnepanelen
- Energieopwekkend wegdek
- Overkappen spoorlijn en station met zonnepanelen
- Bedrijventerreinen benutten voor zonnepanelen
- Kunstgrasvelden rand gebruiken voor zonnepanelen
- Verkenning kansen warmte
- 1000 ha landbouwgrond is niet reëel
- Rova goed voorbeeld van gebruik biomassa
- Prijs vlees verhogen- sturen door overheid

Groep 5
- Leren van het buitenland: Scandinavië

Groep 6
- Persoon CO2 limiet
- Asfaltcollectoren in de A28
- Overdekken van de A28 met zonnepanelen
- Maak gebruik van Sekdoorn en Milligerplas voor koude en warmte-opslag en –benutting

Groep 7
Vraag niet beantwoord

Groep 8
- Betrokkenheid bevolking en transparantie informatie
- Weg met biomassa. Neemt teveel ruimte in voor te weinig energie in teveel tijd
- Interactieve sheet van de energiemix (hoeveel neemt de één toe als de ander afneemt)
- Meer aandacht. Zorg voor een goede site of een verbeter- en bespaarloket
- Gemeente een prominentere rol in het actief opzoeken van specifieke doelgroepen (ondernemers)

Groep 9
- O-meting door gemeente van energieverbruik in diverse wijken (wijkwedstrijd)
- Veel meer marketing, toeters en bellen
- Uitdragen hoe bijvoorbeeld zonnepanelen werken in je eigen straat of samen inkopen
- Boomplantdag in je wijk
- Zelf geen hout meer stoken en buren daarop aanspreken
- Vergroenen van tuinen
- Elektrisch rijden in de stad of deelauto
- Spullen delen
- Prentenboek over duurzaamheid in Zwolle (of stripboek)
- Kinderen/ jongeren uitdagen om filmpjes te maken over duurzaamheid
- Wedstrijden voor de jeugd
- Douchewekker
- Feedbackapparaat aanschaffen
- Toerisme in Zwolle voor de Zwollenaren

Groep 10
- Langetermijnplannen maken tijdens de verkiezingscyclus

Groep 12
Vraag is niet beantwoord

Groep 13
- Geen windmolens!
- Mensen financieel belonen werkt snelheid in de hand. Arme mensen kopen geen zonnepanelen

Groep 14
- Collectief
- Flexibel
- Zet in op mobiliteit (Zwolle fietsstad)

Groep 15
- Randvoorwaarden uitwerken, kostprijs blijft voor iedere burger gelijk
- Veel beter gebruik maken van de energie die we in Zwolle al opwekken. Niet terugvoeren maar opslaan en volledig gebruiken in de gemeente
- Innovaties; samenwerken met technische universiteiten
- Helder beschrijven besluitvorming en proces. Wat, wanner, hoe, wie en inspraak

Groep 16

- Zekerheden op langere termijn over regelgeving, financiering en subsidie
- Inventariseren van wat er al gebeurt en hoe je dat kunt optimaliseren
- De E-mix blijft een top-downbenadering. Zoek een down-topbenadering en ondersteun deze
- Bodemregistratie (coördinatie) ook op orde houden en op orde brengen van voor 2013
- Help de burger met integraal verduurzaamheidsplan per woningsoort
- Realiseer voor meer inwoners weer quick wins/ no regrets

* Uitwerking groep 11 alle vragen van blok 1

- De vragen lijken opgesteld vanuit het perspectief van de gemeente. Positief dat deze gesprekken gevoerd worden, maar negatief dat het meteen al een trechter/ beperkende startvisie oplegt aan de deelnemers. Waterenergie werd in de zaal al afgewimpeld
- Is een energiemix wel het meest wenselijk?
- Welke technologie is er wel, maar staat hier nog niet bij?
- Opslagmethodes/ stromend water?
- Duurzaamheid is meer dan de juiste energiemix
- Moet je je wel beperken tot de regio Zwolle om de 30% te halen?
- Besparen lijkt de oplossing voor huishoudens en industrie
- Industrie de grootste boosdoener die het minst wordt aangesproken op besparing
- Wat zijn de mogelijkheden voor meer onderzoek. Moeten we daar niet juist in investeren?
- Kiezen voor windmolens heeft z'n beperkingen en flinke nadelen
- Langer wachten op nieuwe technieken en daarin investeren
- Duurzaamheid is meer dan de energiemix. Ik wil niet praten over wat de gemeente heeft bedacht.
- Is de energiemix wel idealistisch genoeg? Is deze in de lijn met doelstellingen van Parijs?
- Parijs stelt een minimum, eigenlijk zouden we meer moeten doen.
- 10.000 woningen, maar hoeveel woningen in Zwolle?
- Schema is niet helder. Roept vragen op
- Er zijn hele mooie projecten in het buitenland. Leer van best practices
- Wat kost het?
- Dit soort vraagstukken vraagt op een regionale aanpak
- Bij nieuwe woonwijken is er veel aandacht voor besparing en duurzaamheid. Dit wordt in de industrie gemist. Stel eisen aan nieuwe bedrijven!
- Windmolens leveren het meeste rendement op, maar ook de meeste nadelen. Wat weegt zwaarder? Ben je bereid er last van te hebben?

***

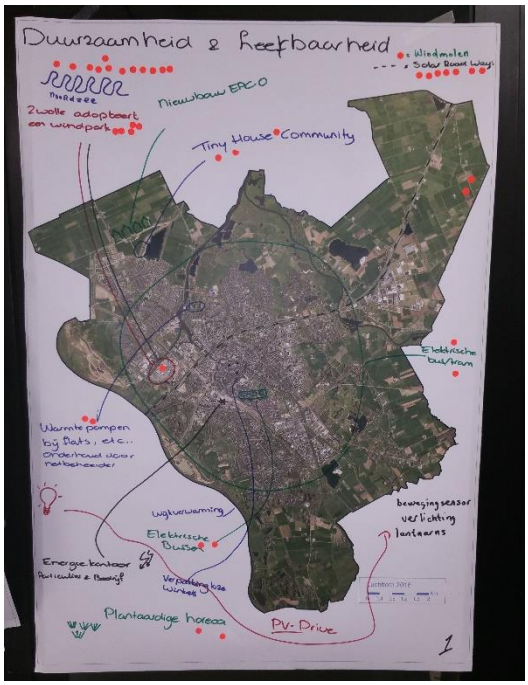

Blok 2

VRAAG 6: Wat kunnen we zelf doen in ons huis, bedrijf, winkel, straat of buurt? Welk groots, fantastisch plan kun je bedenken om je buren of bedrijven in je omgeving te stimuleren om duurzaam energie op te wekken of te besparen?

Groep 1

- Zelfrijdende auto's voor minder afsfalt
- Fietsen op kantoor, zelf energie opwekken
- Winkels zonder verpakkingen (zelf je eigen bakje mee en opscheppen)
- Mensen aan het werk zetten om isolatiewerk te doen
- Onderwijs anders indelen om energie te besparen
- Kilometervergoeding voor fietsers
- Ondersteuning van de Gemeente Zwolle (lenen en terugbetalen)
- Fonds voor de particulieren

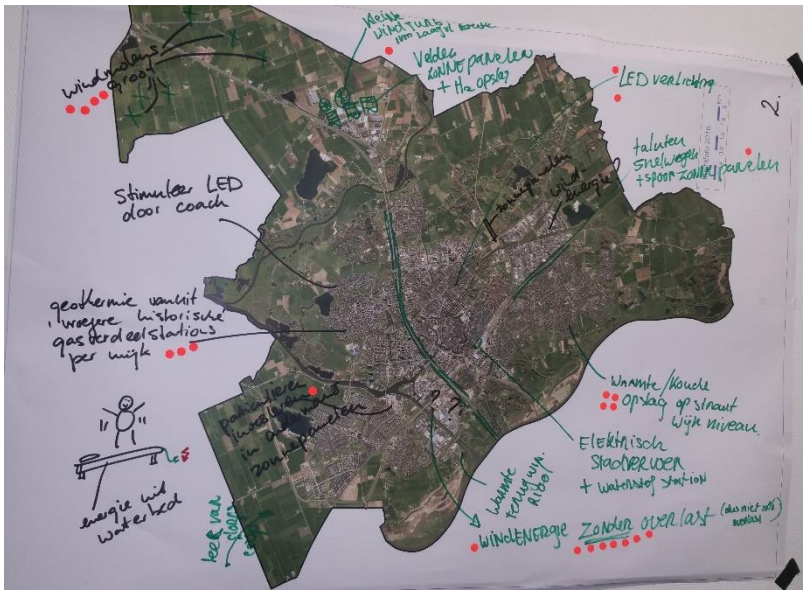

Gevisualiseerde ideeën:

1. Gebruik de Noordzee
2. Zwolle adopteert een windpark
3. Nieuwbouw EPC 0
4. Tiny House Community
5. Warmtepompen bij flats
6. Energiekantoor
7. Wijkverwarming
8. Elektrische bussen
9. Plantaardige horeca
10. Verpakkingloze winkels
11. Bewegingssensor verlichting lantaarns

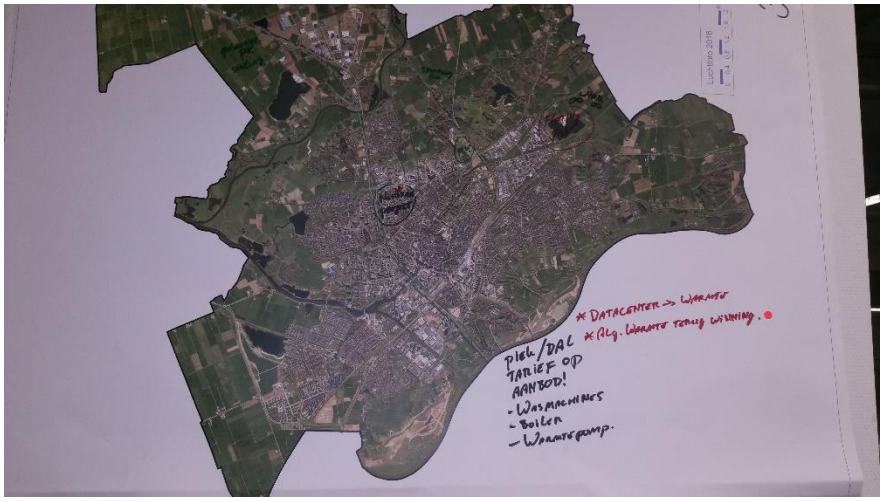
Groep 2

- Geothermie gekoppeld aan gebouwtje gasnet per wijk
- WKO
- Warmtewinning uit riool
- Stimuleren led-energie met coach
- Particulieren investeren in andermans daken
- Crowd-funding
- Scania elektrische auto's
- Waterstofstation
- Leer van dorpscorporaties zoals Nieuwleusen Synergie

Gevisualiseerde ideeën

1. Groot windmolenpark
2. Windenergie zonder overlast
3. LED-verlichting
4. WKO op wijkniveau
5. Energie uit je waterbed

Groep 3

- Geen zonnecollectoren, maar elektrische zonneboiler!

Gevisualiseerde ideeën:

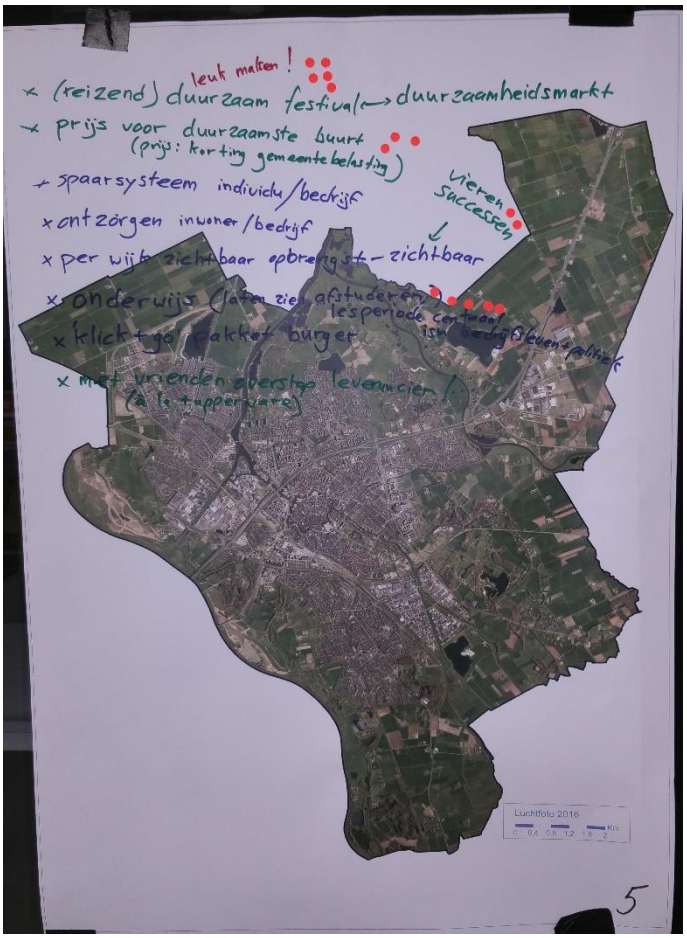
1. Piek/daltarief op aanbod (Wasmachines, boiler en warmtepomp)
2. Datacentre→ Warmte
3. Algemene WTW

Groep 4

Gevisualiseerde ideeën:

1. Geluidsschermen van de a28 verhogen en voorzien van zonnepanelen en een overkapping
2. Zonnepanelen boven de spoorlijn
3. Zonnepanelen boven parkeerplaatsen
4. Megawindmolens

Groep 5

- Belonen van goed gedrag bovenop subsidies
- Soepeler beleid
- Kosteloos
- Snel en makkelijk informatie of regelingen om je huis of bedrijf te verduurzamen

Gevisualiseerde ideeën:

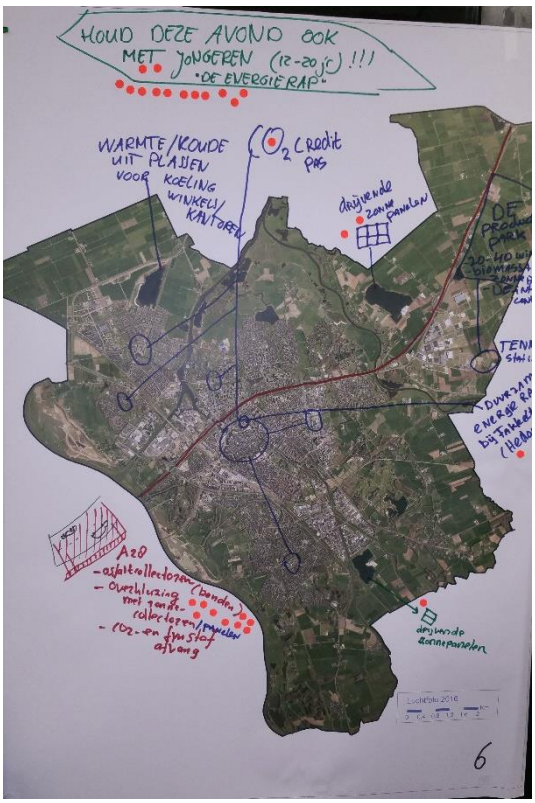
1. Maak het leuk! Reizend duurzaam festival, duurzaamheidsmarkt
2. Prijs voor duurzaamste buurt
3. Spaarsysteem
4. Ontzorgen
5. Vier successen en maak deze inzichtelijk
6. Klick and go pakket
7. ‘Tupperwareparty’s’ voor duurzame producten

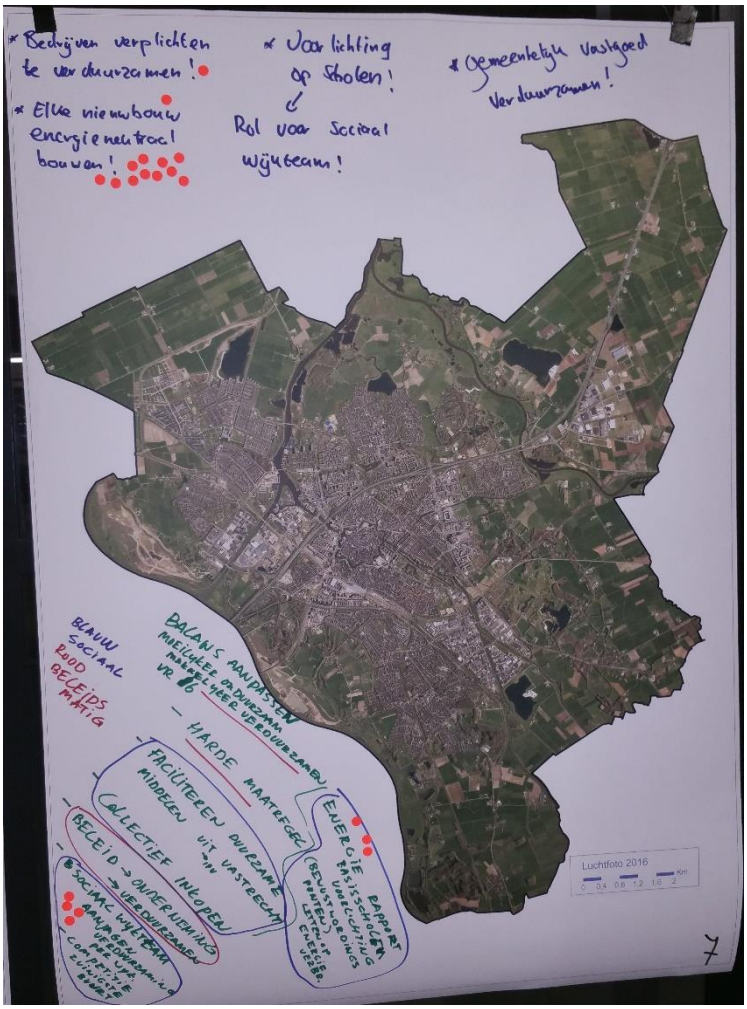
Groep 6

- Iedereen een warme fleecetrui van de gemeente
- Verbod op buitenheaters
- Competitie: wie bespaart het meest (en die betaalt minder belasting)
- Drijvende zonnepanelen in Sekdoornplas

Gevisualiseerde ideeën:

1. Houdt deze avond ook met jongeren!
2. WKO uit plassen voor koeling winkels en kantoren
3. Drijvende zonnepanelen
4. A28 asfaltcollectoren, overkapping met zonnecollectoren en CO2 en fijnstofopvang
5. Duurzame energie rap bij Fakkelteit Hedon
6. Productiepark met windmolens, biomassa, zonnepark enz

Groep 7

- Bedrijven verplichten om te verduurzamen met uitzicht op belastingvoordelen + betere uitstraling, gunstige marketing
- Particulieren zoeken samenwerking in de buurt
- Waar is de opwekking het meest efficiënt?
- Sommige mensen hebben een geschikt dak voor zonnepanelen
- Samen energie opwekken
- Samen isoleren
- Wijs particulieren op voordelen

Gevisualiseerde ideeën

- Elke woning energieneutraal bouwen
- Gemeentelijk vastgoed verduurzamen
- Voorlichting op scholen; rol voor sociaal wijkteam
- Balans aanpassen; makkelijker om duurzaam te doen
- Faciliteren duurzame middelen uit vastrecht
- Collectief inkopen

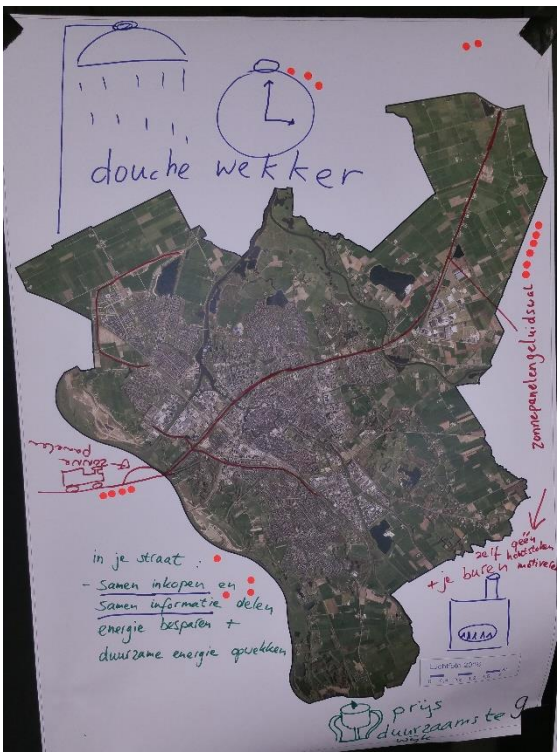
Groep 8

- Trui aan, ipv verwarming hoger
- Deuren dicht
- Lampen uit in bedrijven
- Deurstoppers
- Boete op bedrijven die lampen aanlaten terwijl er niemand meer is
- Inzicht in energierekeningen zodat bedrijven kunnen zien wat er te besparen valt
- Wedstrijden organiseren met beloningen voor eigen personeel
- Burgers helpen met nieuwe technologie
- Ledverlichting in lantaarnpalen

Gevisualiseerde ideeën

- Deelauto's
- Buurtbbq met als thema: samen energie besparen en opwekken

Groep 9

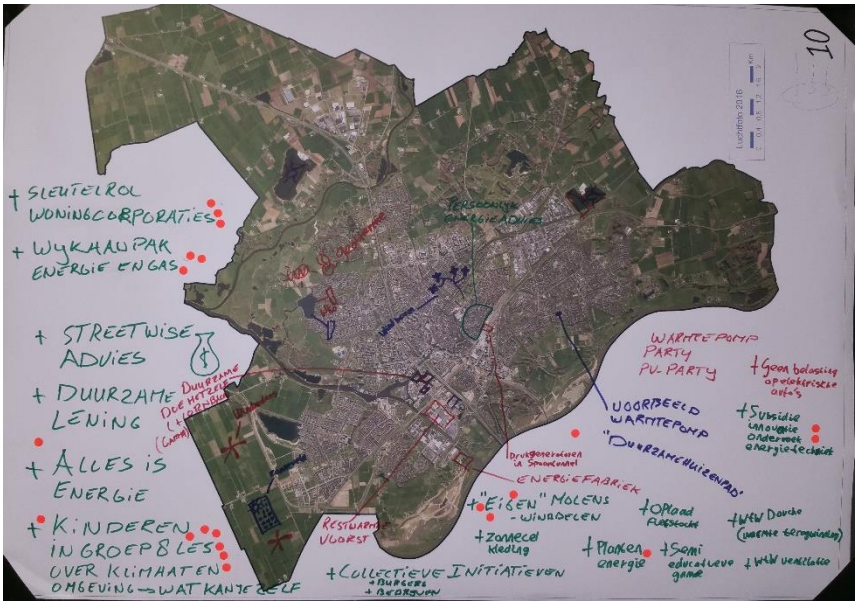
Ideeën gedeeld in blok 1

Gevisualiseerde ideeën:

1. Douchewekker
2. Zonnepanelengeluidswal
3. Samen inkomen en samen informatie delen, energie besparen en duurzame energie opwekken (wijkniveau)
4. Zelf geen hout stoken en buren motiveren om dat niet te doen.
5. Prijs voor duurzaamste wijk

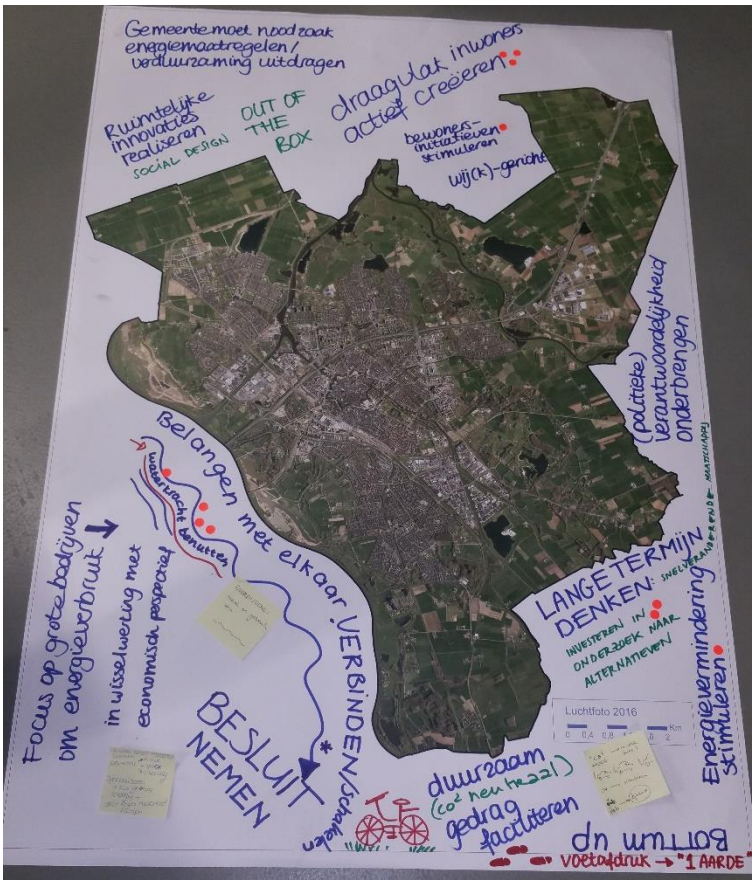
Groep 10

- Wijkaanpak om energie te besparen en gasgebruik te reduceren

Gevisualiseerde ideeën:

1. Sleutelrol voor corporaties
2. Wijkaanpak voor energie en gas
3. Duurzame lening
4. Kinderen in groep 8 les over klimaat en omgeving. Wat kun je zelf doen?
5. Collectieve intiatieven
6. Duurzame doe-het-zelf (met hulp van Gamma en Hornbach)
7. Restwarmte Voorst
8. Drukgeneratoren in spoortunnel
9. Plantenenergie
10. WTW ventilatie
11. Geen belasting op elektrische auto's
12. Subsidie voor innovatie en onderzoek
13. Warmtepomparty (als tupperware)

Groep 11

- Kunnen we met al die fietsende mensen geen energie opwekken?
- Slim gebruik van energie door betere opslag

Gevisualiseerde ideeën:

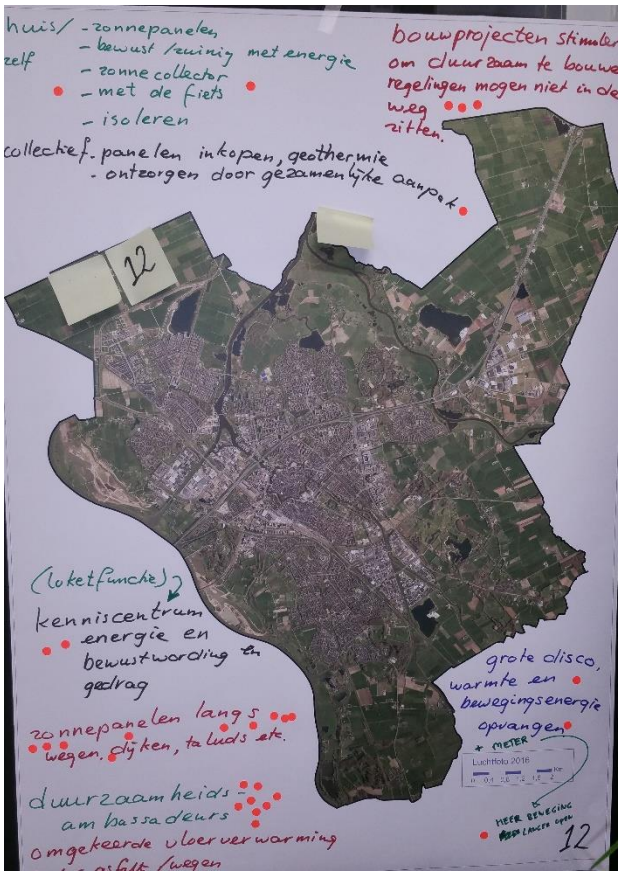
1. Gemeente moet de noodzaak van energiemaatregelen en verduurzaming uitdragen
2. Ruimtelijke innovaties realiseren
3. Draagvlak bewoners actief creëren
4. Bewonersinitiatieven stimuleren
5. Langetermijndenken
6. Investeren in onderzoek naar alternatieven
7. Energievermindering stimuleren
8. Duurzaam gedrag faciliteren
9. Belangen met elkaar verbinden
10. Waterkracht benutten
11. Focus op grote bedrijven

Groep 12

- Meer collectief
- Nieuwe ideeën met oog voor leefbaarheid

Gevisualiseerde ideeën

1. Zonnepanelen
2. Bewust en zuinig met energie
3. Ga op de fiets
4. Isoleer
5. Collectief panelen inkopen
6. Ontzorgen door gezamenlijke aanpak
7. Bouwprojecten; stimuleren om duurzaam te bouwen, regelingen mogen niet in de weg zitten
8. Kenniscentrum energie en bewustwording
9. Zonnepanelen langs wegen, dijken, taluds e.d.
10. Duurzaamheidsambassadeurs
11. Omgekeerde vloerverwarming onder asfalt
12. Grote disco waar warmte- en bewegingsenergie wordt opgevangen

Groep 13

Gevisualiseerde ideeën

1. Op ieder dak een zonnepaneel (ook bij bedrijven)
2. Zonder gratie, alles in de isolatie!
3. Zonnepaneelparken
4. Nieuwe geluidswanden met overkapping a28 en deze bedekken met zonnepanelen
5. Waterkracht
6. Betaalbare waterpompen

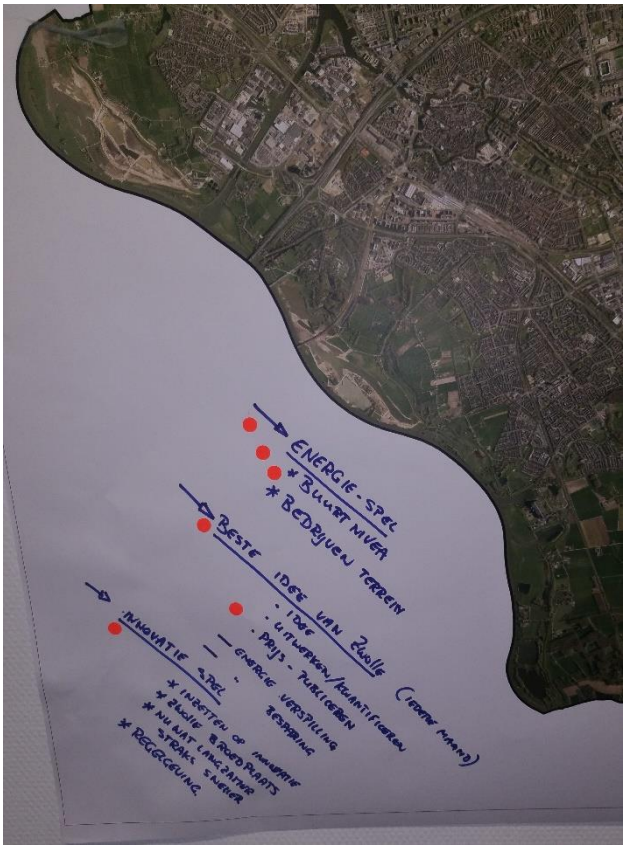
Groep 14

- Wijs een gebied of gebieden aan en bestempel dit als ontwikkel-/ innovatiegebied. Living lab. Hieruit leren en meenemen in grotere transities
- Gericht op wonen, werken en industrie
- Spoorzone
- Stadshagen
- Hessenpoort
- Maak het financieel aantrekkelijk, faciliteer en ontzorg
- Deel informatie
- Breng leuke en kleine ideeën bij elkaar. Wellicht worden ze samen groots
- Industriegebieden als zonnecentrales (Voorst, Marslanden, Vrolijkheid en Hessenpoort)

Overige gevisualiseerde ideeën:

1. Oprichting eigen energieleveringsbedrijf (Zwols)
2. Industriële daken als coöperatieve zonnecentrale
3. Collectieve aanpak verduurzaming wijken

Groep 15
Gevisualiseerde ideeën:

1. Buurtenergiespel (besparing en bewustwording)
2. Zonnepanelen boven spoor of sportveld
3. Zwolle wedstrijd, wie is het duurzaamst
4. Aandacht in de pers, iedere maand
5. Beste idee van Zwolle
6. Motiveren door bewustwording (geld, toekomst)

Groep 16
- Straat/ buurt/ wijk in één plan verduurzaming realiseren
- Aansluiten bij natuurlijke momenten (renovatie, ketelvervanging, dakleervervanging, kozijnen en glas)
- Niet iedere burger voor zichzelf het wiel uitvinden
- Zegeltjes sparen bij de buurtsuper voor LED-lampen
- Zwolse duurzaamheidsdagen
- Zwols armoedebeleid koppelen aan verduurzaming

Gevisualiseerde ideeën:
1. Verbeter en bespaar 3.0
2. Zwols/ regionaal bedrijfsleven krijgt voorrang. Lokale/ circulaire economie bevorderen

***

VRAAG 7: Wat zijn volgens jullie voorwaarden om in en om het huis energie te besparen of zelf op te wekken?

Deze vraag is door de deelnemers niet of nauwelijks beantwoordt. Algemene opmerkingen uit een paar groepen:
- Betrokkenheid binnen eigen organisatie
- Behoud van leefbaarheid
- Prijsprikkel blijft erg belangrijk
- Restwarmte
- Ruimte
- Geld
- Overeenstemming met de VVE
- Meer ambassadeurs/ energiemakelaars
- Zonneweide? Liever op daken
- Prijsprikkel
- Betere wereld achter willen laten
- Elektrische auto's opladen terwijl ze op de overdekte parkeerplaats staan door middel van zonnepanelen
- Kosten/ baten. Kost het geld, dan gebeurt er niets. De vervuiler betaalt. Vuile energie moet duurder zijn dan schone energie.
- We mogen er geen 'last' van hebben
- Proces goed inrichten om tot juiste beslissingen te kunnen komen
- Investeren in innovatie

***

VRAAG 8: Welke tips en adviezen wil jullie team de gemeente meegeven als het gaat om energie opwekken of besparen in en om het huis?

Deze vraag is door de deelnemers niet of nauwelijks beantwoordt. Algemene opmerkingen uit een paar groepen:
- Energie opwekken in een waterbed
- Gebruik van LED stimuleren
- Eigen houtstook alleen bewust
- Gedrag
- Solar Freakin Roadways (zie youtube)
- Betere isolatie
- Buurt krachten bundelen om overgebleven energie te verkopen en daarmee te investeren in de buurt
- Vereenvoudiging van regelgeving bij het verhandelen van extra opgewekte energie
- Zelfde bijeenkomst als deze organiseren voor ondernemers
- Kennis en successen delen en succesverhalen delen.
- WOZ belasting lager voor goed geïsoleerde huizen
- Vereenvoudig regelgeving
- Zwolle innovatieplek

****